

Covenant & Conversation

BASED ON THE TEACHINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"טז

TOLEDOT

Peygamberlik ve Kehanet

Uzun yıllar boyunca özlemle çocuk sahibi olmayı bekleyen Rivka nihayet hamile kalır. Yoğun sancılar çekmeye başlayınca, A-Şem'den bilgi almaya gider (Bereşit 25:22) ve Tanrı ona, rahminde mücadele halinde olan ikiz bebekler taşıdığını bildirir:

*Rahminde iki ulus var;
Ve karnından iki farklı halk ayrılacak.
Bir halk diğerine üstün gelecek
Ve büyük olan, genç olana kulluk edecek.*

İkizler dünyaya gelir – önce Esav, sonra da onun topuğunu tutarak çıkan Yaakov. Kendisine bildirilen kehaneti hatırlayan Rivka, Yaakov'a karşı daha derin bir yakınlık hisseder. Yıllar sonra, Yitshak'ın, büyük oğluna vermeye niyetlendiği *berahayı* Yaakov'un alması için onun Esav'ın kılığına girmesine yardım eder. Bu *beraha* şöyledir: "Halklar sana kulluk etsin ve uluslar sana eğilsin. Kardeşlerinin üzerinde efendi ol" (Bereşit 27:29).

Rivka'nın gördüğü kadarıyla kehanet bu şekilde gerçekleşecektir: "Büyük olan, genç olana kulluk edecek." Ne var ki, hikâye burada bitmiş değildir.

Esav Yaakov'un aldatmacasını keşfettiği zaman, Yitshak ona da bir *beraha* vererek şöyle der: "Kılıcınla yaşayacaksın ve kardeşine kulluk edeceksin. Fakat kendini kurtardığında, onun boyunduruğunu kendi boynundan sökeceksin." Demek ki, büyük olan, genç olana sonsuza dek kulluk edecek *değildir*.

Uzun yıllar sonra kardeşler tekrar karşılaşırlar. İntikamdan korkan Yaakov, yedi kez Esav'ın önünde yere kapanır. Ona "efendim" diye hitap eder ve kendisinden "kulun" diye bahseder. Roller adeta tersine dönmüştür. Esav Yaakov'a kulluk etmemektedir; aksine, Yaakov Esav'ın kulu gibi davranmaktadır. Rivka'nın Tanrı'dan duyduğu sözlerle ne olmuştur?

Burada, Tora'nın en dikkate değer mesajlarından biriyle karşılaşmaktayız: **geleceğin, geçmiş hakkındaki anlayışımızı dönüştürme gücü**. Daha sonraları deneyimlediğimiz bir şey, daha önce meydana gelmiş bir şeyi anlama şeklimizi değiştirebilir. Birçok kez, önceki anlatımın ne anlama geldiğini yalnızca geriye bakarak anlayabiliriz.

Bu fikir, Tanrı'nın Moşe'ye söylediği sözlerde yankılanır: "Arkamı göreceksin, ama Yüzüm görünmeyecektir." Başka bir deyişle, Tanrısal amacı önceden değil, ancak geriye bakışla algılayabiliriz. Tora'nın anlamı ancak zaman içinde açıklık kazanır ve belirginleşir.

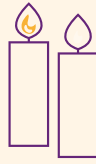
Rivka'ya verilen kehanet açık görünüyordu: "Büyük olan, genç olana kulluk edecek" – fakat sonraki olayların ışığı altında okunduğunda bu sözlerin anlamı kesin niteliğini kaybetmektedir. İbranice *ve-rav yaavod tsair* ifadesi "genç olan, büyük olana kulluk edecek" şeklinde de anlaşılabilir. *Rav* ("büyük" veya "başkan") ve *tsair* ("genç") sözcükleri aslında birbirinin zıt anlamı taşıdığı için değildir ve bu da muğlaklığa katkıda bulunmaktadır. Tora'nın melodi işaretleri bile üstü kapalı bir şekilde, bu alternatif okumayı desteklemektedir.

Yine Bereşit kitabında anlatılan sonraki bir olay bu belirsizliği daha da güçlendirir: Tamar'ın ikiz bebekleri Perets ve Zerah'ın doğumu. Orada da kimin gerçekte *behor* olduğu açık değildir. Tora bilinçli olarak bu soruyu açık bırakmaktadır. Vermek istediği mesaj, kehanetin yanlış olduğu değil,

kaderin karmaşık olduğudur. **Gelecek, hiçbir zaman, inanmaya sevk edildiğimiz kadar basit ve doğrudan değildir.**

Bu tema Bereşit boyunca karşımıza çıkar. Avraam’a kalabalık bir soy vaat edilmiştir, ama kendisi bir çocuk sahibi olmak için neredeyse bir ömür beklemiştir. *Avot*’a (Atalar) bir ülke vaat edilmiştir, ama onlar bunu sağlıklarında elde edememişlerdir. Antlaşmanın yerine gelmesi yavaşça, mücadele ve sebatla gelir. Aynısı Yaakov için de doğrudur: Kulluk mu edecektir, yoksa ona mı kulluk edeceklerdir? Bu sorunun cevabı ancak gece boyunca güreşip Yisrael – “Tanrı’yla ve insanlarla mücadele eden ve üstün gelen” – adını almasından sonra belirginleşmeye başlamıştır.

Bu metnin en önemli mesajı hem edebi hem de manevi niteliktedir: gelecek, geçmiş hakkındaki anlayışımızı yeniden şekillendirir. **Biz, en son bölümü henüz yazılmamış olan bir hikâyenin bir parçasıyız. Ve bu finalin nasıl yazılacağı bize bağlıdır – tıpkı geçmişte Yaakov’a bağlı olduğu gibi.**

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Yaakov ve Esav’ın dönüşüme uğrayan ilişkileri, keskin bir “kazananlar” ve “kaybedenler” anlayışına nasıl meydan okur?
2. Yaakov ve Esav’ın her ikisi de *beraha* almıştır. Bu bize, Tanrı’nın planının aynı anda birden çok “gerçek” barındırabileceği hakkında neler öğretir?
3. Rivka, Tanrı’nın isteği olduğuna inandığı yönde hareket etmişti, ama acaba doğru olanı mı yapmıştı? İnanç, güven ve eyleme geçme arasındaki dengeyi nasıl tutturabiliriz?

Bir Ana Fikir

Geleceği bilemeyiz. Tanrı’nın sözleri çok nadiren “basit”tir ve verdiği sözler zaman içinde aşamalı olarak yerine gelir. Gerçek inanç, Tanrı’nın planının her zaman rayında ilerlediğine güvenmektir ve sonunda hikâyenin nasıl anlatılacağını bizim seçimlerimiz şekillendirecektir.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Duaları cevap bulmadan önce, Yitshak ve Rivka yirmi uzun yıl boyunca çocuk sahibi olmayı beklerler. Rivka nihayet hamile kaldığında ikiz bebeklerinin rahminde mücadele etmekte olduklarını öğrenir.

Bu yüzden Rivka bilgi almak için *A-Şem*'e başvurur. Tanrı, Rivka'ya, rahminde iki ulusun olduğunu, bu ulusların sürekli mücadele içinde olacaklarını ve sonunda genç olanın büyük olana üstün geleceğini bildirir.

İkizler dünyaya gelir. İlk çıkan Esav, kıvılcımlı ve çok kılıdır. Ardından ikiz kardeşi Yaakov onun topuğunu tutarak çıkar. Esav büyüdüğü zaman usta bir avcı ve bir kır adamı olur. Yaakov ise sessiz ve sakin bir Tora öğrencisi haline gelir. Anne ve babası farklı tutumlar benimserler. Yitshak Esav'a yatkınken, Rivka Yaakov'u daha çok sevmektedir. Bir gün Esav avdan geri döner. Yorgun ve bitkindir ve bir tas kırmızı mercimek yemeği karşılığında *behorluk* hakkını Yaakov'a satar!

Daha ileride Yitshak ve Rivka, Gerar adlı yerde zorlu bir sınavla karşı karşıya kalırlar. Hayatını kaybedebileceğinden korkan Yitshak, Rivka'yı kız kardeşi olarak tanıtır. Avraam'ın kazmış olduğu ve Pelitler tarafından kapatılmış olan kuyuları tekrar açar, ayrıca yeni kuyular kazar.

Yitshak yaşlanıp görüş kabiliyeti zayıfladığında Esav'a *beraha* vermek için hazırlanır. Ama Rivka olaya müdahale eder. Yaakov'a, kardeşi gibi giyinmesini ve Yitshak'a, normalde Esav'ın getirdiği türden bir et yemeği ikram etmesini söyler. Plan işe yarar ve Esav'ın yerine *behorluk berahasını* Yaakov alır. Esav kardeşinin başvurduğu hileyi keşfettiğinde Yitshak ona da bir *beraha* vererek Esav'ın mücadele dolu bir yaşam süreceğini ve güç kullanarak özgürlüğüne kavuşacağını önceden bildirir. Yaakov Esav'ın öfkesinden kaçmak ve orada kendisine bir eş bulmak için Haran'a gider.

Peraşa Aktivitesi

Sır Tufucu

Herkesi küçük bir objenin – örneğin bir madeni para veya bir çakıl taşının – etrafında daire halinde toplayın. Oyunculardan biri dışarı çıkacak. O sırada diğerleri, dışarı çıkan kişiyi yanıltmak için, elinde objeyi kimin tutacağına sessizce karar verecek. Dışarıdaki oyuncu geri döndüğünde herkes sanki objeyi elinde tutuyormuş gibi ellerini kapalı bir şekilde uzatacak. Tahminde bulunacak olan oyuncu herkesin yüz ifadesini inceleyerek objeyi gerçekte kimin tuttuğunu tespit etmeye çalışacak. Tahminini söyledikten sonra, sırrı tutan asıl kişi ellerini açarak gerçeği açıklayacak. Bunun ardından yeni bir kişi dışarı çıkacak ve yeni bir tura başlanacak.

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE

Resmin Sırrı Açığa Çıktı

Bir zamanlar, hayatını anlatan geniş bir duvar resmi çizmeye yıllarını vermiş bir ressam vardı. Küçük stüdyosunun duvarları, zeminden tavana kadar, sanki kalbinden doğrudan duvara akmış dökülmüş gibi, renkler, şekiller ve sahnelerle kaplıydı. Fırça darbesini her vuruşunda, sanki acil ve gerçek bir şeyi yakalıyormuş gibi, bir amaç için yaşadığını hissediyordu.

Ancak nihayet resmi aynı anda bütün ayrıntılarıyla görebileceği şekilde geri çekildiğinde nefesi kesildi. Gördüğü resim tam bir kaostu. Her şey diğer her şeyden kopuk görünüyordu.

Arkadaşları resmi görmeye geldiler ve başlarını yana eğdiler. “Çok güzel,” dediler teşvik edersesine, “ama ne anlama geliyor?” Ve sorun da buydu.

Resim hiçbir anlam ifade ediyor gibi görünmüyordu! Ressam son derece ağır bir hüsrana duygusuna kapıldı. Oysa resmi yaparken kendisinden ne kadar da emin, ne kadar da amaçla doluydu. Fakat resmin bitmiş hali, içini sürekli kemiren bir şüpheye yol açmıştı. Belki de, kendisini hiçbir yere götürmeyen duyguların peşinde koşarak vaktini boşa harcamıştı.

Yapmış olduğu resme bakma gücünü kendisinde bulamadığından, ressam, haftalar boyunca stüdyosuna yaklaşmadı. Sonra bir akşam üstü güneş batmak üzereyken bir ışık huzmesi pencereden süzüldü ve karşı duvardaki aynaya vurdu. Ayna duvar resminin yansımasını alıp onu tersine çevirdi ve o anda her şey değişti. Daha önce kaotik görünen şekiller, şimdi fark edilebilir formlar halinde birleşmişti. Daha önceleri birbirleriyle çatışıyor görünen şekiller şimdi mükemmel bir tasarım oluşturuyordu.

Ressam, gözleri yaşlı halde sessizce seyretti. Meğerse bir süredir anlamsız görünen eseri, doğru ışığı beklemekteydi. Şimdi görüntü berraktı; resim, ressamın hayat yolculuğunu açığa çıkarıyordu. Geçen tüm zaman boyunca aynı güzellik ve anlam hep oradaydı. Sadece ressamın onu başka bir açıdan görmesi gerekiyordu.

TORA İLE DİYALOG

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

“Tanrı, Avraam'ın *berahasını* sana ve soyuna bahşetsin” (Bereşit 28:4).

Yaakov, Esav'ın *berahasının* peşindedir.

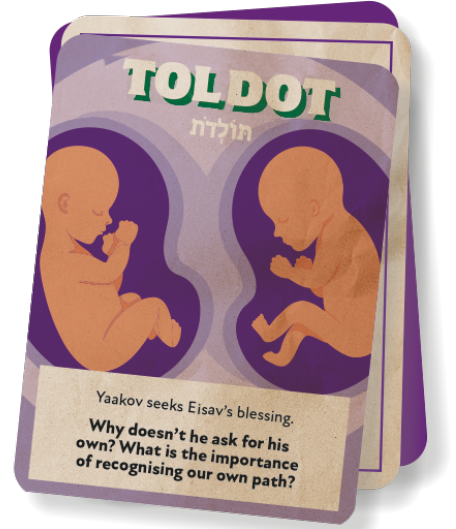
SORULAR:

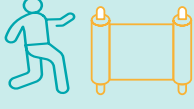
Yaakov bu *berahayı* neden doğrudan babasından istememiştir? Kendi yolunuzu tanımanın önemi nedir?

Rabi Sacks, Bereşit 28:4 açıklamalarında (Koren Sacks Humash'ta) buna bir cevap önerir:

“[Oğullarının bilmediği bir şey vardı.] Yitshak, biri Esav, biri de Yaakov'a verilmek üzere iki *beraha* hazırlamıştı. Tanrı'nın Avraam ve Yitshak'a verdiği antlaşma *berahası*, çocuklar ve bir ülke hakkındadır. Bu, Yitshak'ın en baştan beri Yaakov'a vermek istediği *berahaydı*.

“Her birimizin kendisine ait bir *berahası*, bir nimeti vardır. Bu yalnızca Yitshak değil, Yişmael için de; yalnızca Yaakov değil, Esav için de doğrudur. Buradaki ders son derece güçlüdür. Asla kardeşinizin *berahasının* peşinde olmayın. Kendi *berahanızla* mutlu olun.”

Pratikte Peraşa

HAFTANIN DEĞERİ

“... Hemen Padan Aram’a, annenin babası Betuel’in evine git ve dayın Lavan’ın kızlarından biriyle evlen” (Bereşit 28:1-5).

“Yalnızlıktan kurtulmanın en derin yolu, hayatımızı, sevdiğimiz ve güvendiğimiz, bizi asla terk etmeyeceğini bildiğimiz, düştüğümüzde bizi kaldıran ve başarısız olduğumuz zaman dahi bize inanan biriyle paylaşmaktır.”
- Rabi Sacks

“Aile yaşamı kolay veya basit değildir. Tanah bu gerçeği bizden saklamaz. Bereşit’teki hikâyeler ‘Ve hepsi sonsuza dek mutlu yaşadı’ diyen tek bir cümle dahi içermez. Aileler sürekli gayreti, fedakârlığı ve karşılıklı saygıyı gerektirir. Ancak eve, doğru bir şekilde gelerseniz, çocuklarınız da kendi doyurucu ilişkilerini kurmak için avantajlı bir başlangıç yapabilir ve doğrusu, bizi insan yapan, ilişkilerimizdir.”
- Rabi Sacks

PRATİK KONUŞALIM

Tora bize aile hakkında ne öğretir?

Toledot peraşasında Yitshak, Yaakov’u, kendi geniş ailesinden bir eş bulması için Padan Aram’a gönderir. Bu yalnızca gelenekleri gözetmekle değil, Avraam’ın, inanç, iyilik ve ortak değerler üzerine kurulu bir aile inşa etme misyonuyla da ilgiliydi.

Tora, yaşamımızı kiminle birlikte kurduğumuzun derin bir öneme sahip olduğunu, çünkü ne tür insanlar haline geleceğimizi ve arkamızda nasıl bir değerler bütünü bırakacağımızı şekillendiren etkenin, ilişkilerimiz olduğunu öğretir.

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Aileler, aile fertleri olarak birbirimizin gelişimine yardımcı olduğumuz için özeldir. Anne ve babanızdan veya büyükanne ve büyükbabanızdan, sizin yaşınızdayken yaşadıkları bir olayı anlatmalarını isteyin. O olaydan neler öğrenmişlerdi? Sizce onların dünyasıyla bizimkisi arasında aynı ve farklı olan şeyler nelerdir?

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Ailenizin hikâyesine ait olmanın ne demek olduğu hakkında düşünün. Yaakov gibi, siz de hem berahalar hem de sorumluluklar miras alabilirsiniz. Hangi gelenekleri, değerleri ve inançları geleceğe taşımak istersiniz?

O hikâyeye kendi bölümünüzü nasıl ekleyebilirsiniz?

RABÎ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE INCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecek ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Yitshak ve Yaakov arasındaki ilişkiyi inceleyelim.

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - BEREŞİT 24:63

"וַיֹּאחֶב יִצְחָק אֶת-עֵשָׂו, כִּי-צִיד בָּפִיו; וַרְבֵּקָה, אֶהְבֶּת אֶת-יַעֲקֹב."

KATMAN 2: RABI SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

"Yitshak Esav'ı seviyordu, çünkü onun av etini yedi; ama Rivka Yaakov'u seviyordu..."

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Bu pasuk aklınıza hemen hangi soruları getiriyor? Çok kişi öncelikle bu hikâyedeki ebeveynlerin, çocuklarından birini diğerinden daha çok sevmesine tepki gösterir veya Yitshak'ın Esav'ı gerçekten onun av etinin lezzeti nedeniyle mi sevdiğini merak eder.

Ancak burada incelenecek başka katmanlar da vardır. Yitshak Esav'ı severdi. Esav babasıyla aynı değerleri paylaşmıyordu, ama yine de babasının sevgi ve desteğini görüyordu. Bu, şarta bağlı olmayan sevgi; gerçek sevginin, kendisine farklı bir yolu seçmiş olsa da bir kişinin yanında durmak anlamına geldiğini gösterir.

Ailemiz veya arkadaşlarımızla her zaman hemfikir olmasak bile onlara nasıl sevgi gösterebiliriz?

KATMAN 4: RABI SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

"Yitshak'ın Esav'ı sırf av etinden hoşlandığı için seviyor olması makul müdür? Hahamlarımız, Esav'ın "usta bir avcı" olmasının derin anlamına açıklık getirirler. Buna göre Esav Yitshak'ı ağzıyla, yani sözleriyle tuzağa düşürüp aldatıyordu.

Yine de, metnin basit anlamına daha yakın olan oldukça farklı bir açıklama daha vardır: *Yitshak Esav'ı sevmektedir, çünkü Esav onun oğludur ve babaların yaptığı şey budur. Çocuklarını kayıtsız şartsız severler. Bu, Yitshak'ın, Esav'ın karakterindeki kusurları göremediği anlamına geliyor değildir. Yitshak'ın, bir baba, oğlunu, oğlu olduğu için sevmelidir gerçeğini bildiği anlamına gelmektedir. Yitshak bize, ebeveynlik alanında temel bir ders öğretmektedir.*

Tanrı her şeyden önce bizim ebeveynimizdir, dolayısıyla bizim de, Tanrı ile aramızdaki ilişkiye, en derin duygularımızı vakfetmemiz gerekir. Bizler Tanrı'yla, bir evladın kendi ebeveyniyle gürleştiği şekilde gürşeriz. Aradaki ilişki bazen gergindir, ihtilaflıdır, hatta acı vericidir; ama ona derinliğini veren, bunun koparılması mümkün olmayan bir ilişki olduğunu biliyor olmamızdır. Her ne olursa olsun, bir ebeveyn hâlâ ebeveynidir ve bir evlat hâlâ evlattır. Bazen aradaki bağ ağır bir hasara uğrayabilir, ama asla onarılamayacak düzeyde kopmaz. Koşulsuz sevgi eleştiriden ari değildir, ancak koparılamaz niteliktedir. İşte, çocuklarımızı bu şekilde sevmemiz gerekir – zira Tanrı bizi bu şekilde sevmektedir.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

1. Tanrı'nın bize gösterdiği koşulsuz sevgiyi başkalarıyla olan ilişkilerimize nasıl yansıtabiliriz?
2. Hatalar yaptığımız zaman bile sevildiğimizi hissetmek neden önemlidir?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.